

Intervju: Miroslav Lajčák, visoki predstavnik/specijalni predstavnik EU u BiH: “Predodžba o EU u BiH je nepromijenjena, kaže međunarodni izaslanik”

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini rekao je da je ideja o ulasku u Evropsku uniju i dalje veoma popularna među svim građanima BiH, usprkos nedavnom proglašenju nezavisnosti Kosova i protuzapadnih prosvjeda koji su uslijedili nakon toga u Republici Srpskoj – entitetu bosanskih Srba.

U intervjuu za EUobserver, u utorak 4. marta, Miroslav Lajčák, koji je također i specijalni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini, izjavio je slijedeće: “Evropska perspektiva je ideja koja uživa izuzetno visok stepen podrške stanovništva [u BiH] i prevazilazi etničke podjele i entitetske granice.”

Po riječima gospodina Lajčáka, protesti bosanskih Srba koji su uslijedili nakon proglašenja nezavisnosti Kosova bili su “izolirani incidenti” i ne predstavljaju niti dugotrajni trend niti neku promjenu u stavu prema bloku.

“Osjećaji građana Republike Srpske su nešto što naravno, nećemo ignorisati i što možemo razumjeti. U isto vrijeme, ne vidim da među građanima BiH, uključujući i građane RS, ima bilo kakvih negativnih posljedica što se tiče predodžbe o EU ili evropske perspektivu,” primijetio je Lajčák.

Međunarodni izaslanik naglasio je da je potrebno kultivirati ta proevropska osjećanja Bosanaca i Hercegovaca, te je pozdravio nedavne izjave Evropske komisije o tome da treba podsticati međuljudske kontakte između građana EU i građana zapadnog Balkana.

Danas, 5. marta, Brisel će predstaviti niz prijedloga, a između ostalog ponuditi veći broj stipendija za studente u regionu i naglasiti važnost uspostavljanja potpunog bezviznog režima.

“Definitivno bi se zalagao za takav pristup,” rekao je gospodin Lajčák, te dodao da je njegov tim 14. februara također pokrenuo kampanju informisanja javnosti o evropskoj perspektivi BiH “u cilju postizanja rezultata i kako bi građanima objasnili šta evropska perspektiva zapravo za njih znači.”

Pozivima na odcjepljenje “će ubrzo doći kraj”

Ipak, nakon što je prošlog mjeseca Kosovo proglasilo svoju nezavisnost, pozivi na odcjepljenje stizali su iz nekih segmenata Republike Srpske, dok je parlament RS upozorio da će razmatrati održavanje referenduma o odcjepljenju RS od BiH ukoliko veliki broj zemalja članica UN-a prizna nezavisnost Kosova.

Međutim, prema riječima ovog glavnog diplomata “osim eventualnih postupaka nekih neodgovornih pojedinaca, ne očekujem bilo kakve značajne posljedice [proglašenja nezavisnosti Kosova] na situaciju u BiH.”

Pozivi na odcjepljenje “moraju prestati i ubrzo će biti zaustavljeni,” naglasio je gospodin Lajčák i dodao: “Trebam i mogu mnogo toga učiniti da te pozive zaustavim”.

Funkcija međunarodnog predstavnika – ili visokog predstavnika – u Bosni i Hercegovini ustanovljena je mirovnim sporazumom, takozvanim Daytonskim sporazumom, kojim je okončan rat u BiH koji je trajao od 1992. do 1995. godine.

Od 1997. godine visoki predstavnik također ima pravo nametati zakone i smjenjivati zvaničnike za koje je ocijenjeno da opstruišu proces implementacije mira.

Međutim i pored toga što je naglasio da ostavlja “sve mogućnosti otvorenim”, gospodin Lajčák, koji se nalazi na toj funkciji od jula 2007. godine, rekao je da korištenje tih takozvanih Bonskih ovlasti za njega ostaje opcija kojoj će pribjeći samo u “krajnjoj nuždi”.

Prisustvo međunarodne zajednice u BiH neće trajati “zauvijek”

Neki analitičari i komentatori kritikovali su samo postojanje Bonskih ovlasti, tvrdeći da te ovlasti doprinose transformaciji zemlje u međunarodni protektorat koji neće moći opstati samostalno.

Međutim, gospodin Lajčák je opovrgnuo tvrdnje da bi njegov ured mogao ostati u BiH “zauvijek”.

“Dolazi vrijeme da BiH preuzme odgovornost za svoju budućnost” rekao je Lajčák.

Slijedeći sastanak zemalja koje nadgledaju BiH još od kraja rata 1995. godine održati će se u junu kako bi ocijenili napredak koje je Sarajevo ostvarilo ka samoupravi, i da “ponovno potvrde ili eventualno preprave” pristup međunarodne zajednice prema BiH

“Ali generalno govoreći mogu već sada reći da se radi o mjesecima, a ne godinama” što se tiče zatvaranja Ureda visokog predstavnika (OHR).

Zatvaranje Ureda visokog predstavnika bilo je planirano za juni prošle godine, međutim mandat OHR-a je nakon toga ipak produžen iz razloga što je ocijenjeno da BiH još nije spremna za samoupravu.